

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Första kammaren.

Nr 24.

Onsdagen den 23 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bevillningsutskottets nästlidne dag bordlagda betänkande nr 7 ävensom första kammarens första tillfälliga utskotts samma dag bordlagda utlåtande nr 1.

Föredrogs ånyo konstitutionsutskottets den 18 och 19 i denna månad bordlagda utlåtande, nr 2, i anledning av justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, i vad rör framställningen angående ändrad lydelse av § 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet. *Ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.*

Till konstitutionsutskottet hade hänvisats en av justitieombudsmannen i hans till innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse gjord framställning, däruti hemställts, att riksdagen måtte för sin del antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av § 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att § 35 i förordningen den 31 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet skall erhålla följande ändrade lydelse:

Följande ärenden må ej av kommunalfullmäktige upptagas, utan skola alltid i kommunalstämma eller i det fall, som i § 29 omförmäles, å distriktsstämma handläggas:

- a) — — — äger;
- b) — — — fem år;
- c) — — — fastställelse;
- d) — — — längder;
- e) — — — kommunalnämnden;
- f) beslut, varom i § 16 och § 17 andra stycket sägs.

Denna lag träder genast i kraft.

Första kammarens protokoll 1916. Nr 24.

Ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.
(Forts.)

Utskottet hade i föreliggande utlåtande på anförda skäl hemställt, att riksdagen, i anledning av justitieombudsmannens ifrågasatt framställning, måtte för sin del besluta följande

Lag

om ändrad lydelse av § 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att § 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet skall erhålla följande ändrade lydelse:

Följande ärenden må ej av kommunalfullmäktige upptagas, utan skola alltid i kommunalstämma eller i det fall, som i § 29 omförmäles, å distriktsstämma handläggas:

- a) — — — åger;
- b) — — — fem år;
- c) — — — fastställelse;
- d) — — — längder;
- e) — — — kommunalnämnden;

f) beslut, varom i § 16 sägs, så ock beslut enligt § 17 angående dag för kommunalstämma.

Denna lag träder genast i kraft.

Reservation hade anförts av herrar *Clason, Bellinder och Hallberg*, vilka på angivna grunder ansett, att förevarande ändringsförslag bort av utskottet avstyrkas.

Herr *Clason*: Då jag reserverat mig mot utskottets hemställan i denna punkt, skall jag be att med några ord få angiva varför.

Om man endast ser på lagtexten, är frågan en ganska liten fråga. Det kan vara tämligen likgiltigt, om det står såsom konstitutionsutskottet föreslagit eller om den gamla lydelsen står kvar. Men saken har en viss principiell betydelse ur synpunkten, när man skall ändra en lag och när man icke skall göra det. Det är därför jag reserverat mig. Förhållandet är det, att den lagbestämmelse, som hittills gällt, tillkommit så sent som år 1913. Vad den innebär, angavs tydligt vid dess tillkomst. Sedan har den tillämpats av myndigheterna i ett stort antal fall. Det har icke påvisats något enda fall, då de myndigheter, som haft att tillämpa den, hava misstolkat den eller misstagit sig på dess betydelse. Däremot har det inträffat, att två enskilda personer hava misstolkat den och därför överklagat myndigheternas beslut. Alla instanser som yttrat sig, både Konungens befallningshavande och regeringsrätten, hava givit myndigheterna rätt. När frågan drogs inför 1914 års riksdag, och ändringsförslag framställdes av enskild motionär, avstyrkte konstitutionsutskottet enhälligt detta ändringsförslag såsom full-

komligt obehövt, och konstitutionsutskottets utlåtande blev av båda kamrarna bifallet. Och det torde väl vara en fullkomligt riktig princip för lagstiftning, att man icke behöver ändra och icke skall ändra en lag, när som sagt alla myndigheter varit ense om dess rätta tolkning.

Ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.
(Forts.)

Vad är det då som inträffat, som nu skulle förmå oss gå ifrån den principen? Jo, en av dessa enskilda personer har gått in till justitieombudsmannen och begärt hans ingripande, och justitieombudsmannen har varit så beskedlig, att han kommit med ett ändringsförslag. Det visar sig emellertid då, att justitieombudsmannen har alldeles samma uppfattning om lagens tolkning som alla andra. Han hyser ingen tvekan om lagrummets rätta tolkning. Det visar sig emellertid också, att han har förbisetat frågans behandling i riksdagen så sent som 1914. Han har icke ett ord att säga därom i sin framställning av sakläget, och han har till och med framlagt ändringsförslaget i en form, som 1914 års utskott av sakliga skäl fann olämplig och som därför detta års utskott icke kunnat upptaga. Hade nu en enskild motionär kommit in med samma framställning, hade utskottet naturligtvis stannat vid samma beslut som år 1914. Skall man då göra ändring därutinnan, därför att justitieombudsmannen begått detta förbiseende? Det är det som jag och de som reserverat sig med mig icke kunna anse. Vi anse, att man icke skall giva sig in på att ändra en lag, när ingen tvekan råder om dess rätta tolkning, när ingen enda myndighet påvisats hava tolkat den fel. Vi anse, att man kommer in på en oriktig princip för lagändringar, om man giver sig in på att i sådana fall ändra och plåstra på en lag; det är lagstiftning och lagändring tillräckligt ändå i vårt land. Det är ju beklagligt, att vi kommit att intaga en annan ståndpunkt än justitieombudsmannen, men vi anse viktigare, att lagstiftningen hävdar sunda och riktiga lagstiftningsprinciper och icke giver exempel på motsatsen, vilket skulle kunna föra oss jag vet icke vart, blott därför att ett förbiseende av justitieombudsmannen blivit begånget. Det är därför jag yrkar bifall till reservationen, och jag vill tillägga, att fastän det är endast tre, som undertecknat reservationen, så voro vi i utskottet egentligen åtta på den sidan, ehuru de övriga icke kommit att anteckna sig.

Herr Hellberg: Naturligtvis är det en mycket försvarlig ståndpunkt, som fjolårets konstitutionsutskott och de nuvarande reservanterna, senast den föregående talaren, intagit, då de hävda, att det lagrum, som det här motionsvis önskats förtydliga, i själva verket kan anses tillräckligt tydligt, då alla myndigheter tolka det rätt, då motiveringen för lagen är alldeles klar och då slutligen det finnes prejudikat på huru det skall tolkas. Men denna, om jag så får säga, mera byråkratiska synpunkt tror jag i alla fall kan medföra vissa praktiska olägenheter, som man från en annan synpunkt kan önska förebygga.

Ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.
(Forts.)

Man bör komma ihåg, att det här gäller en kommunalförordning, en förordning som menige man ha att tillämpa så gott de förstå och som just på den grund bör vara så klar och otvetydig som möjligt. För en lekman utan någon större skolning i behandling av lagar är icke det lagrum, som det här gäller, så lätt att komma till rätta med.

Här talas om beslut som äro undantagna från kommunalfullmäktiges handläggning, och bland dessa nämnas de som angivas i § 17. Men i denna paragrafs första och största del beröras också vissa beslut, som icke äro undantagna. Den som läser förordningen i sitt sammanhang och med eftertanke inser, att undantaget avser vad som i det andra, mindre stycket nämnes. Men den som strängt bokstavligt läser paragrafen, kan lätt komma till en missuppfattning, såsom erfarenheten visat. Den nu gällande avfattningen är icke lycklig. Det tron jag att även reservanterna och de som dela deras uppfattning måste erkänna. Var och en måste medgiva, att den avfattning, som utskottet föreslagit, är mycket bättre. Den säger alldeles klart och tydligt ifrån vad det är som skall undantagas, och det är en stor fördel, när det gäller en lag, som skall tillämpas av menige man. Det är också helt visst från denna synpunkt som justitieombudsmannen väckt förslag om en ändring. Visserligen synes det, som om justitieombudsmannen förbisett utskottets motivering från år 1914 — det har också framhållits av den föregående talaren. Men även om han sett denna konstitutionsutskottets motivering, det är mycket möjligt, att han icke därav skulle avhållits från att göra sin framställning. Ty om man utgår från att en kommunalförordning bör uppfylla alla möjliga fordringar på klarhet och tydlighet, blir den motiveringen icke avgörande. En eftertänksam och klartänt tillämpare kan väl sluta sig till att vad som omnämnes i § 17, första delen, icke skall vara undantaget från kommunalfullmäktiges handläggning. Men för mången lekman blir det en brydsam sak, när han står mellan sin egen tankegångs slutledning och ett lagrums bokstavliga ordalydelse; det blir ganska villsam hur han skall ställa sig. Mången har icke så mycket självförtroende, att han vågar påstå, att han har rätt. Jag tror, att mycket onödigt bryderi skulle kunna förebyggas genom den klara formulering konstitutionsutskottet föreslagit. Och om också de kommunala myndigheterna i regel komma att tillämpa lagrummet rätt, så kan man alltid tänka sig andra, som hava en annan uppfattning, och därav kan uppstå tvist och tråtor. Detta kan förebyggas genom en sådan enkel åtgärd som ett förtydligande av lagrummet på sätt konstitutionsutskottet föreslagit, och jag tycker verkligen då, att alla skäl tala för att göra en sådan förändring.

På grund av vad jag anført ber jag att få hemställa om bifall till utskottets förslag.

Herr von Bahr: Det är icke min avsikt att i nämnvärd

mån förlänga diskussionen i denna ganska obetydliga fråga. Jag kan mycket väl förstå och beakta de skäl, som reservanterna an- *Ändring i för-
ordningen om
kommunal-
styrelse på
landet.
(Forts.)*
fört till stöd för sin reservation mot konstitutionsutskottets be-
slut, men då erfarenheten visar att dessa bestämmelser, såsom de
nu äro avfattade, kunna misstolkas av personer, som icke hava
för sig tillgängliga lagens motivering, erforderliga prejudikat-
samlingar eller konstitutionsutskottets utlåtanden, och sålunda
kunna misstolkas just av de personer, som i första hand hava att
tillämpa kommunallagarna, och då det vidare icke kan bestridas,
att det varit lyckligare, om lagen från början fått den ordalydelse,
som konstitutionsutskottet nu föreslår, har jag för min del ansett
mig böra biträda konstitutionsutskottets utlåtande, till vilket
jag, herr greve och talman, ber att få yrka bifall.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen
enligt framställda yrkanden gjorde propositioner, först på bifall till
vad utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt samt vidare därpå
att kammaren med godkännande av den vid utlåtandet fogade reser-
vationen måtte avslå utskottets hemställan; och förklarade herr tal-
mannen sig finna den förra propositionen, vilken upprepades, vara
med övernående ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning varav uppsattes, justerades och
anslogs en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad konstitutionsutskottet hemställt i sitt ut-
låtande nr 2, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, beslutar kammaren att med godkännande av den
vid utlåtandet fogade reservation avslå utskottets hemställan.

Vid slutet av den häröver anställda omröstningen befunnos rös-
terna hava utfallit sålunda:

Ja — 83;

Nej — 36.

Herr statsrådet *von Sydow* avlämnade följande nådiga proposi-
tioner:

nr 49, angående pension åt biträdena hos mynt- och justerings-
verket A. E. Holmström och E. A. Zetterberg; samt

nr 50, angående pension åt myntgravören vid mynt- och juste-
ringsverket J. A. Lindberg.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets den 19 och 22 innevarande februari bordlagda utlåtande, nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående utgifter för kapitalökning i avseende å postverket.

Punkterna 1 och 2.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets den 19 och 22 i denna månad bordlagda utlåtande, nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1917.

Vad utskottet hemställt bifölls, och den i slutet av utlåtandet gjorda anmälan lades till handlingarna.

Ang. undersökning beträffande personer, sysselsatta med städning m. m. hos statens verk.

Föredrogs ånyo statsutskottets den 19 och 22 innevarande månad bordlagda utlåtande, nr 14, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående undersökning, i vad mån hos statens verk och myndigheter personer äro på ett stadigvarande sätt sysselsatta med städnings- och rengöringsarbete m. m.

I en inom andra kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (nr 157) hade herr *C. Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta undersöka, i vad mån hos statens verk och myndigheter personer vore på ett stadigvarande sätt sysselsatta med städnings- och rengöringsarbete samt därefter överväga, i vilka fall och under vilka förutsättningar dylika biträden borde tillerkännas fast anställning eller åtminstone vissa skäligen med sådan anställning förbundna förmåner såsom rätt till sjukhjälp, semester eller pension.

Utskottet hade i föreliggande utlåtande på återopade skäl hemställt, att riksdagen i anledning av nu förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t tacktes låta verkställa utredning beträffande de inom de centrala ämbetsverken med avseende på städnings- och rengöringsarbete m. m. förefintliga arbetsförhållandenas omfattning och art i avsikt att utröna, huruvida ändring borde vidtagas i sättet för anställandet av de personer, som utförde berörda arbete, eller vissa förmåner utöver de nu utgående borde dem beredas.

Reservation hade anförts av herrar *C. J. G. Swartz, O. Jonsson, O. M. Strömberg, H. H. K. Ericson, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson,*

O. Bergqvist, H. Andersson i Skivarp, C. Persson i Stallerhult och A. Wiklund, vilka ansett att utskottet bort hemställa, att herr Lindhagens förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Ang. undersökning beträffande personer, sysselsatta med städning m. m. hos statens verk.

(Forts.)

Herr Jonsson, Olof: Av betänkandet torde kammaren finna, att riksdagens båda kamrar tre gånger förut avslagit en motion av enahanda form och beskaffenhet som den nu föreliggande. Man kan då med skäl göra sig den frågan: hava tidsförhållandena nu blivit sådana, att det kan vara skäl att skriva till Kungl. Maj:t med anhållan om en utredning, huruvida med avseende å städnings- och rengöringsarbetena inom de centrala ämbetsverken förhållandena äro av den art, att de för detta arbete anställda böra få sina ekonomiska villkor på annat sätt ordnade än för närvarande är fallet? Jag frågar: är situationen sådan, att man bör hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning, vars syfte på annat sätt torde kunna uppnås? Jag tror, att tiden är för allvarlig att besvara Kungl. Maj:t med onödiga saker, och jag anhåller därför om avslag på utskottets hemställan och bifall till den av herr Swartz med flera avgivna reservationen.

Herr Ekman, Carl Gustaf: Ehuru denna kammare icke förut haft anledning att diskussionsvis sysselsätta sig med ifrågavarande ärende, har det likväl vid föregående riksdagar förekommit till behandling i utskottet och där föranlett rätt långvariga överläggningar. Då yrkandet först framkom i utskottet, avstyrktes det så gott som enhälligt, men efter hand kom man underfund med, att man rättvisligen borde i viss mån tillmötesgå motionärens framställning. Det har nämligen lämnats åtskilliga uppgifter därom, att beträffande ifrågavarande arbetsanställda skulle mycket ojämna ersättningar utgå i de olika verken, och det har också uppgivits att vid sjukdomsfall samt även eljest olikartade förfaranden i olika fall skulle förekomma, och slutligen har det gjorts gällande, att en oproportionellt stor andel av de utgående ersättningarna i många fall tillkomme de övervakande mellanhänderna. Vid sådana förhållanden har det för utskottet varit omöjligt att utan närmare undersökning om denna sak bilda sig en säker uppfattning. Men man har efter hand allt mer och mer anslutit sig till den meningen, att en utredning borde igångsättas, men på det sätt begränsas, som utskottet föreslagit, så att från arbetstagarnes sida för långt gående förväntningar icke måtte framkallas, som sedan skulle gäckas.

Det gives sålunda goda skäl för kammaren att bifalla vad utskottet hemställer. Jag kan förstå, att de herrar i statsutskottet, som tidigare yrkat avslag, finna sig av konsekvensskäl fortfarande förhindrade att även på detta sätt biträda motionärens framställning, men jag hoppas, att kammarens ledamöter i övrigt, vilka äro obundna av sådan hänsyn, icke skola motsätta

Ang. undersökning beträffande personer, sysselsätta med städning m. m. hos statens verk. sig en framställning, sådan som den av statsutskottet här föreslagna.

Jag yrkar därför bifall till utskottets hemställan.

(Forts.) Herr Ekelund: Jag ber blott att få fästa kammarens uppmärksamhet på, att kammaren förra året avslog en motion alldeles lik den nu föreliggande, och då icke några nya skäl blivit förebragta för bifall till motionen, ber jag, herr talman, att få yrka avslag på utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen enligt de beträffande förevarande utlåtande förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare därpå att kammaren skulle avslå vad utskottet hemställt och antaga det förslag, som innefattades i den av herr Swartz m. fl. vid utlåtandet avgivna reservation; och förklarade herr talmannen sig anse den senare propositionen vara med övervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning varav uppsattes, justerades och auslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som avslår vad statsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 14 och antager det förslag, som innefattas i den av herr Swartz m. fl. vid utlåtandet avgivna reservation, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles utskottets hemställan.

Vid slutet av den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 71;

Nej — 47;

Vid förnyad föredragning av statsutskottets den 19 och 22 innevarande februari bordlagda utlåtande, nr 15, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om beredande av förbättrad ställning åt vissa å domsagornas kanslier anställda skrivbiträden, biföll kammaren vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Om ändring i gällande bestämmelser ang. dödsbos skattskyldighet.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets den 19 och 22 i denna månad bordlagda betänkande, nr 5, i anledning av väckta motioner med förslag till ändrad lydelse av 24 § 1 mom. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt om ändring i vissa delar av förordningen angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

I särskilda inom första kammaren väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 59 och 60, hade friherre *Fleming* föreslagit ändrade bestämmelser i fråga om dödsbos frihet i vissa fall från skattskyldighet för den avlidnes inkomst, förmögenhet och fasta egendom.

*Om ändring
i gällande
bestämmelser
ang. dödsbos
skattskyldig-
het.*

(Forts.)

I motionen nr 59 hemställdes att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nådiga förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt av den 28 oktober 1910, att § 24 mom. 1 erhöles följande ändrade lydelse:

§ 24.

1 mom. För avliden, här i riket mantalsskriven svensk medborgares inkomst- och förmögenhet må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstiger 10,000 kronor, samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Även i fall, då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstiger 10,000 kronor, må undantagsvis, där för stärbhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter föreligga, eller där en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet kunna medgiva lindring i eller befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt för här ovan omfördäld skattskyldigs inkomst och förmögenhet.

2 mom. — — — — —

I motionen nr 60 föreslog motionären, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående bevillning av fast egendom samt av inkomst av den 28 oktober 1910, att § 5 sista stycket och § 12 mom. 1 sjätte stycket erhöles följande förändrade lydelse:

5 § (sista stycket).

I fall, då, av anledning att ägare eller innehavare av fastighet avlidit, stärbhus jämlikt 3 § bör erlagga bevillning för fastigheten, må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från bevillning, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstiger 10,000 kronor samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Sådan förmån må dock tillgodokomma allenast stärbhus efter här i riket mantalsskriven svensk medborgare.

12 §.

1 mom. — — — — —

Om ändring
i gällande
bestämmelser
ang. dödsbos
skattskyldig-
het.
(Forts.)

(sjätte stycket)

För inkomst, som avliden här i riket mantalsskriven svensk medborgare i livstiden åtnjutit, må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från bevillning, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstigit 10,000 kronor samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Även i fall, då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstigit 10,000 kronor må undantagsvis, där för stärbhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter föreligga eller där en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet kunna medgiva lindring i eller befrielse från bevillning för här ovan omförmäld inkomst.

Utskottet hade i föreliggande betänkande på anförda grunder hemställt, att förevarande motioner

- 1) I: 59, av friherre Fleming; samt
- 2) I: 60, av densamme icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Reservationer hade avgivits

- 1) av friherre Fleming, vilken yrkat bifall till motionerna; samt
- 2) av herr Johan Östberg, som ansett tredje och fjärde styckena av utskottets motivering hava bort erhålla följande lydelse:

»Utskottet vill icke bestrida, att fall av hithörande art förekomma, där de nuvarande bestämmelserna kunna finnas otillfredsställande. Motionärens syfte får därför betecknas såsom i och för sig behjärtansvärt. Detta syfte torde emellertid lämpligast vinnas genom borttagande av de stadganden, som föranleda taxering av sådana personers inkomst och förmögenhet, vilka redan före taxeringsårets ingång avlidit.

Utskottet har emellertid ansett sig icke böra här upptaga frågan härom, då ju detta spörsmål ånyo bör komma under behandling vid granskningen av kommunalskattekommitténs inom kort föreliggande förslag.»

Friherre Fleming: Att de bestämmelser, som nu gälla beträffande beskattning av inkomst och förmögenhet, som avliden person i livstiden haft, i vissa och ganska ofta förekommande fall verka ytterst betungande för de efterlevande, är en sak, som är allmänt bekant och tämligen obestridd. Jag har fått uppgifter om många sådana fall, vilka de, som sysselsätta sig med taxering, även torde kunna bekräfta. Jag skall icke upptaga tiden med dessa exempel. De som jag fått äro huvudsakligen sådana, som jag omnämnt i motionen, d. v. s. sådana, där beskattningen kommit att verka opropor tionellt stor i förhållande till den efterlämnade behållningen, syn-

nerligast då denna bestått endast av lösören och kanske inga kontanta tillgångar. Utskottet har också erkänt, att motionen är behjärtansvärd, och jag kan icke neka till, att jag blev ganska förvånad, då jag fick förslagstrycket och fann, att utskottet, på samma gång det gav sitt erkännande åt motionens syfte, förklarade sig alldeles oförmöget att göra något alls åt saken. Jag inbillar mig, att med litet god vilja kunde någon väg hava funnits, exempelvis den som föreslås av en annan reservant i utskottet. Jag vill erkänna, att hade jag vågat, skulle även jag från början slagit in på denna väg, som innebär en ny princip, nämligen att en avliden person icke längre skall anses som beskattningsobjekt, och att det således icke skall skattas för de inkomster han hade, innan han avled. Jag ville emellertid icke gå så långt utan endast taga ett mindre steg.

Då yrkande icke framkommit i den riktning, som jag nu sist nämnde, vill jag endast uttala min förhoppning att i den blivande kommunalskattelagen måtte tagas hänsyn till denna fråga. Jag skall emellertid, oaktat jag icke har förhoppning att vinna framgång åt mitt förslag, yrka bifall till motionerna.

*Om ändring
i gällande
bestämmelser
ang. dödsbos
skattskyldig-
het.*

(Forts.)

Herr Ericsson, Ollas: Såsom framgår av utskottets betänkande, har utskottet icke velat bestrida, att olägenheter, sådana motionären påpekat, kunna förekomma, och utskottet har av denna anledning sagt, att motionärens syfte kan betecknas såsom i och för sig behjärtansvärt. Men längre har utskottet icke velat gå. Granskar man huru skattelagarna verka, på olika områden, skall man nog hitta på många fall, där skatten drabbar hårt, för att icke säga orättvist. Vill man råda bot på allt sådant får man nog ett drygt, om icke rent av ett omöjligt arbete att utföra, åtminstone torde det dröja länge, innan man får en skattelagstiftning så fulländad, att man icke kan påpeka brister däri, och motionärens förslag är då sannerligen icke ägnat att undanröjda bristerna i våra skattelagar, tvärtom. Motionärens vaga och mångtydbara förslag att för avliden kunna medgiva befrielse från skatt, därest behållningen i boet, »lösöre för personligt bruk ej medräknat», icke överstiger 10,000 kronor kunde leda till att ganska förmögna sterbhus sluppe undan att betala skatten, då däremot andra mindre förmögna sådana för att icke säga fattiga vilka ägde en obetydlighet i sådant lösöre finge betala skatt. Utskottet har således haft goda skäl att icke gå med härpå. Det andra förslaget avser en bestämmelse, varigenom det skulle läggas i beskattningsmyndighetens händer att medgiva lindring eller befrielse från skatt. Icke heller denna väg har utskottet ansett sig kunna gå, ty därigenom skulle beskattningen kunna komma att tillämpas olika på olika orter allt efter beskattningsmyndighetens växlande sammansättning.

Båda förslagen har sålunda bevillningsutskottet tagit avstånd från och ansett desamma olämpliga. Dessutom har utskottet påpekat att denna beskattningsfråga kan beröra den kommunala beskattningen allra mest, och då vi ha att inom

*Om ändring
i gällande
bestämmelser
ang. dödsbos
skattskyldig-
het.*

(Forts.)

den närmaste tiden förvänta ett nytt förslag på kommunalbeskattningens område, har utskottet ansett klokast att invänta det förslaget innan man vidtager några åtgärder på området.

Jag finner den synpunkten alldeles riktig, och det förvånar mig att motionären envisas att yrka bifall till sitt förslag då utskottet haft så goda skäl för sitt avstyrkande.

Nu kommer motionären och pekar på att, förutom honom, finnes ännu en reservant under utskottsbetänkandet, vilken dock föreslår en helt annan väg. Ja, det är en väg, som — jag erkänner det — är att föredraga framför den av motionären föreslagna, men det blir ju en annan sak om riksdagen kan våga sig på den, ty det förslaget skulle i hög grad komma att spela in på kommunernas beskattningsförhållanden, om man så där i ett slag slopar all beskattning för avlidna personers inkomster. Det komme att bli mycket kännbart för en del kommuner. Det bör härvid erinras om att vid den nya beskattningslagstiftningens införande lades till grund för beskattningen det nästföljande årets inkomster. Med reservantens förslag skulle man således i ett slag efterskänka ett års skatt såväl till stat som kommun och det kunde till och med hända att det bleve för två år till kommunen. Jag upprepar det ännu en gång, det skulle kunna bli ganska krångligt för kommunerna att reda sig därest man sloge in på den principen.

Nu vill jag icke vidare riva upp den debatt, som ägde rum, då den bestämmelsen infördes, att man skulle beskatta inkomsten för föregående året. Jag tänker att kammarens ledamöter ha den i friskt minne, men nu föreligger icke alls den frågan annat än genom reservantens antydningar, och därför skall jag ej heller vidare gå in på densamma, utan tager mig nu endast friheten yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Rooth: Det är obestriddligt att nu gällande bestämmelser på det ifrågavarande området kunna giva anledning till rätt mycket godtycke; men det är väl knappast troligt att den anordning friherre Fleming föreslagit skulle kunna vara ägnad att förebygga dessa olägenheter. Däremot vill det förefalla mig, som om det med motionärens förslag avsedda syftet bäst skulle kunna uppnås på den av herr Östberg i hans reservation anvisade vägen.

Jag har dock icke något yrkande att framställa.

Efter härmed slutad överläggning gjordes i enlighet med därunder framställda yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i förevarande betänkande hemställt samt vidare därpå att kammaren, med avslag å utskottets hemställan, skulle bifalla de i ämnet väckta motionerna; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande bankoutskottets den 19 och 22 innevarande februari bordlagda utlåtande nr 5, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Lades till handlingarna.

Punkten 3.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande bankoutskottets den 19 och 22 i denna månad bordlagda utlåtande nr 6, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 2—6.

Lades till handlingarna.

Punkten 7.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet de under sammanträdet avlämnade kungl. propositionerna.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av väckt motion om sådan ändring i förordningen om landsting att Konungens befallningshavande må pröva giltigheten av anmält förfall för landstingsman, innan suppleant för denne inkallas;

statsutskottets utlåtande, nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under titel »utgifter för kapitalökning, statens affärsverksamhet» gjorda framställning i fråga om anslag för anskaffande av rullande materiel vid statens järnvägar; ävensom

bankoutskottets utlåtanden:

nr 7, angående överflyttning vid riksbankens huvudkontor av vissa tjänster från första till andra tjänstegraden;

nr 8, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående förhöjning av vissa kassavårdsarvoden;

nr 9, angående ersättning till vaktmästaren vid riksbankens huvudkontor G. J. Bergman för mistade avlöningsförmåner; och

nr 10, i anledning av väckt motion om anslag till utgivande av en uppslagsbok över 1916 års lagtima riksdags verksamhet.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag, varefter kam-
marens sammanträde avslutades kl. 12,13 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.